

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2006-3002/21-0019
Dok.: ARR40381

GRUNDNOTAT

Vedrørende Kommissionens forslag til rådsafgørelse om videregivelse af oplysninger, der stammer fra sikkerheds- og efterretningstjenesternes aktiviteter vedrørende terrorhandlinger (KOM (2005) 695).

Resumé

Formålet med forslaget er – ifølge Kommissionen – at styrke bekæmpelsen af terrorisme inden for EU ved at indføre en ordning, som skal sikre, at oplysninger, der stammer fra medlemsstaternes sikkerheds- og efterretningstjenesters aktiviteter vedrørende terrorhandlinger, videregives til Euro-pol og sikkerheds- og efterretningstjenester i andre medlemsstater. Dette skal ske ved, at medlemsstaterne skal udpege nationale kontaktpunkter, der gøres ansvarlige for at dele relevante oplysninger med Euro-pol og andre kontaktpunkter i berørte medlemslande. Der er ikke grundlag for at anse forslaget for at være i strid med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, og det vurderes heller ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Fra dansk side stiller man sig skeptisk over for forslaget, idet man ikke finder, at der er behov for at indføre nye strukturer på området.

1. Baggrund

Kommissionen har den 22. december 2005 fremlagt et forslag til rådsafgørelse om videregivelse af oplysninger, der stammer fra sikkerheds- og efterretningstjenesternes aktiviteter vedrørende terrorhandlinger (KOM (2005) 695).

Formålet med forslaget er – ifølge Kommissionen – at styrke bekæmpelsen af terrorisme inden for EU ved at indføre en ordning, som skal sikre, at oplysninger, der stammer fra medlemsstaternes sikkerheds- og efterretningstjenesters aktiviteter vedrørende terrorhandlinger, videregives til Euro-pol og sikkerheds- og efterretningstjenester i andre medlemsstater. Dette skal ske ved, at medlems-

staterne skal udpege nationale kontaktpunkter, der gøres ansvarlige for at dele relevante oplysninger med Europol og andre kontaktpunkter i berørte medlemslande.

2. Indhold

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 30, stk. 1, litra b, hvoraf det fremgår, at fælles handling vedrørende politisamarbejde omfatter indsamling, opbevaring, behandling, analyse og udveksling af relevante oplysninger, herunder oplysninger som de retshåndhævende myndigheder er i besiddelse af på baggrund af rapporter om mistænkelige finansielle transaktioner, navnlig via Europol, under overholdelse af relevante bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, og artikel 34, stk. 2, litra c), hvorefter Rådet med henblik på opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen med enstemmighed kan vedtage afgørelser, uden at de dog indebærer nogen indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

Efter artikel 1 indføres der med rådsafgørelsen en ordning, som skal sikre, at oplysninger, der stammer fra medlemsstaternes sikkerheds- og efterretningstjenesters aktiviteter vedrørende terrorhandlinger, videregives til Europol. Der indføres også en ordning, som skal sikre udveksling af oplysninger om terrorhandlinger mellem medlemsstaternes sikkerheds- og efterretningstjenester.

Artikel 2 indeholder en række definitioner.

Ved "terrorhandlinger" skal forstås de strafbare handlinger, der er omhandlet i artikel 1 til 4 i rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme.

Begrebet "Europol" dækker over Den Europæiske Politienhed, som er oprettet ved konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed ("Europolkonventionen").

Ved "sikkerheds- og efterretningstjenester" skal forstås de myndigheder i medlemsstaterne, som er ansvarlige for indsamling og frembringelse af efterretninger med henblik på at bekæmpe trusler mod den demokratiske retsorden, sikkerheden og statens andre væsentlige interesser, herunder terrorisme.

Endelig forstås ved udtrykket "relevante oplysninger" de efterretninger vedrørende terrorhandlinger, som berører eller kan berøre to eller flere medlemsstater.

Efter artikel 3 træffer hver medlemsstat de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at dens sikkerheds- og efterretningstjenester videregiver alle relevante oplysninger, der stammer fra deres aktiviteter vedrørende terrorhandlinger, til de nationale kontaktpunkter, som den udpeger. Udpegelse af

nationalt kontaktpunkt inden for medlemsstatens sikkerheds- og efterretningstjenester sker senest tre måneder efter rådsafgørelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne underretter skriftligt Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen om de udpegede kontaktpunkter og om senere ændringer.

Efter artikel 4 træffer hver medlemsstat de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de oplysninger, som dens nationale kontaktpunkt modtager, videregives til Europol i overensstemmelse med Europol-konventionen.

Hver medlemsstat træffer endvidere de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de oplysninger, som dens nationale kontaktpunkt modtager, videregives til de nationale kontaktpunkter i andre berørte medlemsstater i overensstemmelse med den nationale lovgivning, jf. herved den foreslåede artikel 5.

Artikel 6 indeholder bestemmelser om overvågning og evaluering og artikel 7 vedrører rådsafgørelsens ikrafttræden.

3. Gældende dansk ret

Det følger af persondatalovens § 2, stk. 11, at loven – herunder lovens regler om videregivelse af personoplysninger – ikke gælder for behandlinger, der udføres for politiets og forsvarets efterretningstjenester.

Om politiets og forsvarets efterretningstjenester kan udveksle oplysninger med sikkerheds- og efterretningstjenester i andre medlemsstater og i forhold til Europol vil derfor som udgangspunkt bero på de almindelige regler om tavshedspligt, jf. i den forbindelse forvaltningslovens §§ 27 og 28 og den nærmere omtale heraf hos bl.a. John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer (3. udg, 1999), side 534 ff.

Det bemærkes, at der efter de gældende regler ikke eksisterer nogen pligt for politiets og forsvarets efterretningstjenester til at udveksle oplysninger med sikkerheds- og efterretningstjenester i andre medlemsstater og i forhold til Europol. Der kan i den forbindelse henvises til Europol-konventionens artikel 4, stk. 5, hvoraf det bl.a. fremgår, at den nationale enhed (for Danmarks vedkommende Rigspolicehøved) ikke er forpligtet til at videregive oplysninger eller efterretninger, såfremt videregivelsen skader væsentlige nationale sikkerhedsinteresser eller vedrører oplysninger, der henhører under særlige efterretningstjenester eller særlig efterretningsvirksomhed, der angår statens sikkerhed.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Forslaget vurderes ikke at ville have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet den foreskrevne videregivelse af oplysninger til Europol skal ske i overensstemmelse med Europol-konventionen (se forslagets artikel 4) og videregivelse af oplysninger til kontaktpunkter inden for sikkerheds- og efterretningstjenester i andre medlemsstater skal ske i overensstemmelse med den nationale lovgivning (se forslagets artikel 5).

4.2. Forslaget vurderes på det foreliggende grundlag ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser af betydning. Det bemærkes, at Kommissionen i begrundelsen for forslaget har anført, at forslaget ingen indvirkning har på EU-budgettet.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitechefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Datatilsynet, Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført følgende vedrørende nærhedsprincippet:

”Forslagets mål kan ikke opfyldes af medlemsstaterne alene af følgende årsag:

Terrorisme er et internationalt fænomen, og de enkelte medlemsstater kan ikke håndtere det effektivt alene. Europol har en nøglerolle inden for EU med hensyn til at forebygge og bekæmpe terrorisme. Det er nødvendigt, at det modtager de relevante oplysninger fra medlemsstaterne, hvis det skal kunne udføre sine opgaver, specielt for at gøre det muligt for det at udvikle sine analysedatabaser om terrorisme og projekterne under dets taskforce for terrorismebekæmpelse. Ved at videregive de relevante oplysninger til Europol eller indlæse dem i Europols informationssystem bidrager hver enkelt medlemsstat til at forbedre sikkerheden i EU som helhed.

Forslagets mål vil bedre kunne virkeliggøres gennem EU-foranstaltninger af følgende årsag:

Hovedformålet med Rådets afgørelse er at sikre, at de oplysninger, der stammer fra de nationale sikkerheds- og efterretningstjenesters aktiviteter vedrørende terrorhandlinger, videregives til Europol. Da Europol kan modtage oplysninger fra alle medlemsstaterne, kan det udvikle en EU-strategi og et EU-perspektiv for forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

Dette kan ikke opfyldes af en medlemsstat alene eller gennem videregivelse af oplysninger mellem et begrænset antal medlemsstater.

Forslaget er derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet.”

Regeringens foreløbige vurdering er, at der ikke er grundlag for at anse forslaget for at stride mod nærhedsprincippet. Sigtet med forslaget er således at indføre en ordning på tværs af EU, som skal sikre udveksling af oplysninger vedrørende terrorhandlinger mellem medlemsstaternes sikkerheds- og efterretningstjenester og i forhold til Europol.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side stiller man sig skeptisk over for forslaget, idet man ikke finder, at der er behov for at indføre nye strukturer på området.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – også til Folketingets Retsudvalg.